

„Ogród w słoiku” – wybieraj z rozumą

2019-12-30

Ostatnio coraz większą popularnością cieszą się kompozycje roślinne, które stają się elementem dekoracyjnym wewnątrz. Są to zarówno duże, pojedyncze rośliny (np. monstery), wertykalne zielone ściany, kompozycje z oplątami lub też tzw. lasy (ogrody) w słoikach.

Planując takie elementy wystroju w swoim domu, powinniśmy w pierwszej kolejności poznać rośliny, które mają go tworzyć. Musimy uwzględnić ich wymagania, ewentualną toksyczność, tempo wzrostu, itp. Bardzo ważnym elementem, o którym się często zapomina, jest również legalne źródło pochodzenia roślin wykorzystywanych w kompozycjach. Dotyczy to przede wszystkim zestawień roślin w szklanych naczyniach i zielonych ścian (ściany i obrazy z mchu lub chrobotków).

Jednym z niezbędnych elementów „lasów” w szkle są mchy i porosty, np. chrobotki, które wraz z kamieniami i fragmentami drewna imitują leśne środowisko. Najbardziej popularnym gatunkiem mchów wykorzystywanym do tych celów jest bielistka siwa, zwana mchem poduszkowym. Mech ten razem z chrobotkami wykorzystywany jest także do tworzenia zielonych obrazów czy ścian. Należy tutaj zaznaczyć, że zarówno bielistka siwa, jak i wiele gatunków chrobotków są objęte ochroną, i w stosunku do nich obowiązują m.in. zakazy zbioru, przetrzymywania i sprzedaży. Listę gatunków mchów i porostów objętych ochroną oraz listę zakazów obowiązujących w stosunku do nich zawiera [rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin \(Dz. U. poz. 1409\)](#) i [rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów \(Dz. U. poz. 1408\)](#).

W sytuacji, kiedy mimo wszystko planujemy zbiór gatunków chronionych, uprzednio zobowiązani jesteśmy do uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazów m.in. zbioru, przetrzymywania czy posiadania. Zezwolenia takie mogą być wydawane przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zgodnie z podziałem kompetencyjnym określonym w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.).

Oprócz uzyskania zezwoleń z zakresu ochrony gatunkowej, musimy również pamiętać o konieczności uzyskania zgody na zbiór takich gatunków, także od zarządcy terenu, na którym rosną, np. nadleśnictwa.

Mając jednak na uwadze fakt, że poszczególne gatunki mchów i porostów są do siebie bardzo podobne, a większość objęta jest ochroną, właściwym byłoby zrezygnować z ich zbioru ze środowiska naturalnego. Dzięki temu nie będziemy negatywnie wpływać na lokalne ekosystemy, a także na poszczególne gatunki (niektóre bywają bardzo rzadko spotykane w skali kraju). Ograniczymy też do prawdopodobieństwo złamania przepisów i sankcji z tym związanych. Potrzebne do stworzenia zielonych aranżacji rośliny i porosty możemy nabyć w kwaciarniach, giełdach florystycznych oraz sklepach specjalizujących się dystrybucją wskazanych towarów, które wykorzystują gatunki nie podlegające ochronie (np. nie zostały wymienione w rozporządzeniach lub zostały wyhodowane na specjalistycznych farmach), a w przypadku gatunków chronionych – wwieziono je do Polski lub pozyskano ze środowiska przyrodniczego na podstawie odpowiednich zezwoleń regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

Nabywając rośliny do kompozycji możemy zapytać o kraj pochodzenia mchów, legalność źródła pochodzenia oraz czy ich pozyskanie i sprzedaż odbywa się zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami. Powyższe dotyczy także zakupu gotowych kompozycji. Oczywiście nie zawsze stosowne zezwolenie będzie potrzebne, gdyż niezbędne jest ono tylko w przypadku chronionych gatunków roślin i grzybów dziko występujących. Jeżeli będziemy mieć do czynienia z gatunkami niewymienionymi w rozporządzeniach lub okazami pochodzącymi z uprawy - zakazy, o których mowa powyżej, nie obowiązują. W sytuacji, kiedy istnieją podejrzenia co do nielegalnego źródła pochodzenia roślin użytych w kompozycjach należy zgłosić sprawę do organów ścigania. Warto bowiem pamiętać, że zakazy w stosunku do chronionych gatunków obowiązują przez cały rok i dotyczą nawet najmniejszych fragmentów chronionych roślin i porostów. Z kolei kto bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową, podlega karze aresztu albo grzywny - art. 131 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.